

Prilog:

**Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

**INFORMACIJA O FINANSIJSKOJ PODRŠCI EVROPSKE UNIJE CRNOJ GORI ZA
SPREČAVANJE ŠIRENJA I SANIRANJE POSLJEDICA EPIDEMIJE VIRUSA COVID-19**

Podgorica, april 2020. godine

1. Uvodne informacije

Epidemijsko širenje novog virusa COVID-19 uzrokovalo je potrebu za uvođenjem niza hitnih mjera za prevenciju njegovog daljeg širenja i kontrolu epidemije, što je prioritet djelovanja vlada svih država zahvaćenih epidemijom novog virusa. Pored neposrednih mjera za kontrolu širenja virusa, imperativ djelovanja u narednom periodu je formulisanje efikasnih mjera socijalne i ekonomske politike koje će ublažiti posljedice krize uzrokovane blokiranjem normalnih društvenih i ekonomskih tokova na globalnom nivou.

Prepoznajući napore koje Vlada Crne Gore ulaže u sprovođenje preventivnih, prvenstveno zdravstvenih mjera, ali i zabrinutost Vlade za ekonomska kretanja nakon završetka epidemije, Evropska unija je donijela odluku da finansijski podrži Crnu Goru u sprovođenju mjera za saniranje posljedica epidemije novog virusa. Nakon uvođenja početnih preventivnih mjera, Kancelarija za evropske integracije je, shodno instrukcijama Nacionalnog koordinacionog tijela za zarazne bolesti i konsultacijama na nivou Vlade, pokrenula dijalog s partnerima iz Evropske komisije, kako bi predočila realne potrebe u dijelu koji se odnosi na finansijsku podršku Evropske unije. Tokom konsultacija, predloženo je da se eventualna sredstva podrške opredijele iz već odobrenih programa Instrumenta pretpristupne podrške (IPA), pa su se i konsultacije sa nadležnim službama Evropske komisije kretale u tim okvirima.

Imajući u vidu hitnost djelovanja, tokom konsultacija je ukazano na važnost brze podrške zdravstvenom sistemu u vidu dodatne zaštitne i medicinske opereme za zdravstvene institucije, ali je naglašena i važnost konsolidovane dugoročne podrške Evropske unije za saniranje posljedica epidemije. Dugoročna podrška bi se odnosila prvenstveno na podršku privredi i preduzetnicima kroz posebno osmišljene programe dodjele bespovratne podrške za poboljšanje likvidnosti, zapošljavanje i unapređenje položaja na tržištu, kao i na dodatne investicije u unapređenje zdravstvenog sistema.

2. Finansijska podrška Evropske unije Crnoj Gori za sprečavanje širenja i saniranje posljedica epidemije virusa COVID-19

Nakon početnog dijaloga, i uz razumijevanje za situaciju u kojoj se našlo crnogorsko društvo u cjelini, evropski komesar za susjedstvo i pregovore o proširenju Oliver Varhelji je u pismu upućenom predsjedniku Vlade Crne Gore Dušku Markoviću 24. marta 2020. godine informisao o načinima podrške Evropske unije Crnoj Gori u suočavanju sa epidemijom i njenim posljedicama. Uz jasnu poruku podrške državama Zapadnog Balkana u kritičnim momentima širenja epidemije novog virusa, naglašeno je da će Evropska unija prenamjenom sredstava iz odobrenih IPA programa podržati Crnu Goru u borbi protiv širenja virusa i saniranju ekonomskih posljedica epidemije sa **53 miliona eura**.

Od ovog iznosa, 3 miliona eura u vidu hitne podrške je izdvojeno iz Instrumenta za evropsku integraciju, koji čini sastavni dio programa IPA 2018. Sredstva će biti iskorištena za nabavku zaštitne i medicinske opreme koja je neophodna zdravstvenom sistemu. Između ostalog, planirana je nabavka respiratora, zaštitnih maski, rukavica, zaštitnih odijela i ostale opreme u skladu s procjenom Ministarstva zdravlja, pripremljenom u saradnji s predstavnicima Svjetske zdravstvene organizacije. Kancelarija za evropske integracije je podnijela zvaničan zahtjev za dodjelu ovih sredstava 25. marta, a procedura usaglašavanja izmjena neophodne dokumentacije je završena 1. aprila 2020. godine. Uporedo sa ovim, započeta je procedura koja se odnosi na potpisivanje ugovora o dodjeli sredstava između Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), posredstvom kojeg će zatim biti nabavljena oprema. Ugovor je potpisan 2. aprila 2020. godine.

Evropska komisija je ostatak podrške u iznosu od 50 miliona eura za dugoročnije saniranje posljedica epidemije opredijelila prenamjenom sredstava koja su već odobrena za programe IPA 2016, IPA 2018, IPA 2010 i IPA 2020 na sljedeći način:

1. Iz **programa IPA 2016** biće prenamijenjen utrošak 5,4 miliona eura. Ovaj iznos će biti izdvojen iz sektora Životna sredina i klimatska akcija i dodijeljen sektoru Konkurentnost i inovacije, kako bi se podržala mala i srednja preduzeća u većem obimu. U tom dijelu biće otkazan tenderski postupak za ugovor o uslugama *Tehnička podrška monitoringu i implementaciji politika u oblasti životne sredine i klimatskih akcija*, u iznosu od 4,2 miliona eura. Takođe, u okviru projekta *Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja vodama* biće otkazan ugovor o nabavkama koji se odnosi na kupovinu broda za monitoring voda u iznosu od 1,2 miliona eura. S obzirom na trenutni stepen spremnosti tenderske dokumentacije za ove ugovore, sugerisano je njihovo ponovno kandidovanje za IPA programe tokom programskog razdoblja 2021-2027;
2. Iz **programa IPA 2018** biće prenamijenjen kompletan iznos podrške od 9,5 miliona eura odobren za sektor Poljoprivreda i ruralni razvoj. Sredstva će biti iskorištena za uvećanje podrške za oblast javnog zdravlja. Podsjećanja radi, u okviru programa IPA 2018 već je odobreno 6 miliona eura sredstava EU za izgradnju zgrade za klinike za infektivne bolesti i dermatovenerologiju, kao i za nabavku opreme za mrežu mikrobioloških laboratorija širom Crne Gore. Imajući u vidu prenamjenu sredstava, ukupan iznos podrške oblasti javnog zdravlja u okviru programa IPA 2018 biće 15,5 miliona eura;
3. Kada je riječ o **programu IPA 2019**, odlaže se finansiranje infrastrukturnih projekata vrijednih 30 miliona eura koji su prethodno odobreni u sektorima Životna sredina i klimatska akcija i Saobraćaj. To znači da se za naredno programsko razdoblje 2021-2027 odlaže finansiranje izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u Kolašinu i Rožajama, zatim izgradnja kanalizacione mreže u

Mojkovcu, kao i rekonstrukcija dionice željezničke pruge Podgorica-Golubovci. Namjena utroška ovih sredstava biće definisana kroz novi program za saniranje socio-ekonomskih posljedica epidemije virusa COVID-19 koji će biti pripremljen u narednom periodu;

4. U okviru **programa IPA 2020** planirana je prenamjena sredstava u iznosu od 5,1 milion eura odobrenih za finansiranje projekata u okviru sektora Konkurentnost i inovacije i Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika. Sredstva će biti preusmjerena sa planiranih ugovora, koji se odnose na tehničku podršku i podršku planiranju politika u ovim oblastima, na ugovore koji podrazumijevaju dodjelu bespovratne podrške privredi u oblasti zapošljavanja i podrške malim i srednjim preduzećima.

Tabelarno prikazano, predložene prenamjene sredstava iz odobrenih IPA programa su sljedeće:

IPA program	Prenamijenjeni iznos/sektor	Nova namjena sredstava	Ukupno
IPA 2016	5,4 miliona eura iz sektora Životna sredina i klimatska akcija	Dodatna podrška za mala i srednja preduzeća kroz sektor Konkurentnost i inovacije	5,4 miliona eura
IPA 2018	9,5 miliona eura iz sektora Poljoprivreda i ruralni razvoj	Dodatna podrška za oblast javnog zdravlja	9,5 miliona eura
IPA 2018	3 miliona eura iz Instrumenta za evropsku integraciju	Hitna nabavka zaštitne i medicinske opreme	3 miliona eura
IPA 2019	30 miliona eura iz sektora Životna sredina i klimatska akcija i Saobraćaj	Podrška saniranju socio-ekonomskih posljedica epidemije kroz novi program	30 miliona eura
IPA 2020	5,1 milion eura preusmjerenih sredstava u okviru sektora Konkurentnost i inovacije i Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika	Dodatna bespovratna sredstava za privredu u oblasti zapošljavanja i podrške malim i srednjim preduzećima	5,1 milion eura
UKUPNO			53 miliona eura

Na sličan način Evropska unija je podržala i ostale države Zapadnog Balkana u suočavanju s posljedicama epidemije novog virusa. U okviru istog paketa podrške, Evropska komisija je predložila prenamjenu IPA sredstava i za ostale države i to: 50,6 miliona eura za Albaniju, 80,5 miliona eura za Bosnu i Hercegovinu, 68 miliona eura za Kosovo, 66 miliona eura za Sjevernu Makedoniju i 93,4 miliona eura za Srbiju.

Dalju proceduru formalnog usvajanja predložene prenamjene sredstava sprovede nadležne službe Evropske komisije, u saradnji sa IPA strukturom u Crnoj Gori. Evropska komisija je najavila da će procedure u najvećoj mogućoj mjeri biti skraćene. Istovremeno, u daljem dijalogu biće definisan najprikladniji model dodjele ovih sredstava koji će omogućiti njihovu brzu operacionalizaciju.